

Bediüzzaman'ın Fransızca öğrenmesi

Risale-i Nur'ları yayınlamak, dağıtmak, okumak, kendi hayatımızda yaşamak ve başkalarına anlatmak Nur hizmetlerinin temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Risale-i Nur dairesi içerisindeki yediden yetmiş herkes bu temel unsurları gerçekleştirme gayreti içerisindeyler. İman hizmeti bu gayretin merkezinde bulunduğu için bahsedilen unsurlar daha da bir önem arz etmektedir.

İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde öğrenciliğimin ilk yılı olan 1963'te bir avuç insandan meydana gelen Nur hizmetlerinde, özellikle "Risale-i Nur nedir, Bediüzzaman Said Nursî kimdir?" gibi konuların başkalarına anlatılması o dönemin kendine has şartlarında oldukça önemliydi. Bizler de her fırsatta öğrencilere, akademisyenlere, resmi görevlilere bu konuları anlatma çabasıydık. Enstitü 8 Şubat 1963 tarihinde yarıyıl tatiline girmişti. Şehir dışına gitmek üzere Zübeyir Gündüzalp Ağabey'den izin almıştık. Ben ve Ahmet Gümüş Ağabey birlikte İstanbul'dan Ankara'ya gitmiştik. Hacı Bayram Camii'nin hemen arkasındaki Gül Baba Türbesi'ne giden yolun üzerindeki 27 Numaralı Nur Medresesinde birkaç gün kalmıştık. Ankara'da konakladığımız esnada Ahmet Gümüş Ağabey ile birlikte dönemin Diyanet İşleri Başkanı Hasan Hüsnü Erdem'i ziyaret etmeye karar vermiştik. Hasan Hüsnü Erdem Hoca 1961-1964 tarihleri arasında Diyanet'in altıncı başkanı olarak görev yapmıştı. Kendisi aynı zamanda önemli Medreselerde eğitimler almış olup, Osmanlı Devleti'nin son döneminde yetişen önemli ilim adamlarındandır. Kendisiyle görüşüp ilminden istifade etmek bizim gibi öğrenciler için önemli bir katkı olacaktı.

Diyanet İşleri Başkanlığı 1963'te Ulus'ta Opera civarındaki tarihî bir binada hizmet vermekteydi. Aynı yılın 10 Şubat'ında Diyanet İşleri Başkanlığı binasına varmıştık. O yıllarda bugünkü gibi Başkan'ın Özel Kalemi gibi bir birim bulunmamaktaydı. Direkt Başkan Hasan Hüsnü Erdem Hoca'nın odasına kapıyı çalarak usulüne uygun bir şekilde girmiştik. Kendisine selam verip, "İstanbul'dan geliyoruz. Yüksek İslam Enstitüsü öğrencileriyiz. Sizinle tanışmaya ve sohbet etmeye geldik" demiştik. Hasan Hüsnü Erdem Hoca da makamında oturuyordu. Bizleri oturmamızı için buyur etti. Ancak "hoş geldiniz" dememişti. Biz oturup, kendisiyle sohbet etmeye çalışıyorduk. Ancak Hocamız hem masasındaki evraklarla ilgileniyor, hem de bizimle konuşuyordu. Hocamızın, bizimle istenildiği şekilde ilgilenmediğini düşünüp, kendisine "Hocam, bizler Risale-i Nur Talebesiyiz, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerini okuyoruz" demiştik. Bu ifadelerimiz üzerine Hocamız hemen ayağa kalktı, bize "hoş geldiniz" diyerek şeker ikram etmiş ve yanımıza oturmuştu. Biz de kendisine Risale-i Nur'ları ve Bediüzzaman'ı anlatmaya başlamıştık. Çünkü bu konuları başkalarına bahsetmek önemli bir hizmet anlayışıydı.

Üniversite öğrencileri olarak 1960 ihtilâlinin halen etkisinin hissedildiği bir dönemde hem âlim, hem de Diyanet İşleri Başkanı olan bir zâtlarla bu konuları konuşmak büyük bir gelişmeydi. Daha sonra kendisi konuşmaya başladı. Bize "Çocuklar, Bediüzzaman harika bir adamdı. İstanbul'da bir gün bakarsın Arapça nutuk veriyor. Başka bir gün de Farsça

ve Fransızca nutuk veriyordu” demişti. Biz de, Hocamıza “Efendim, bizler Bediüzzaman’ın Arapça ve Farsça lisanlarını bildiğini biliyoruz. Ancak Fransızca bildiğini ilk defa sizden duyuyoruz. Bediüzzaman, Fransızca’yı nerede, nasıl öğrenmiş? Bunu bize anlatabilir misiniz?” diye sormuştuk. Hocamız da bizlere “Bakın çocuklar, Üstad, Rusya Kosturma’dan, yani esaretten kurtulup İstanbul’a dönmüştü. Enver Paşa da, Üstadın Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’ye âza olarak alınmasını istemişti. Ancak Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’nin Reis Vekili Fetva Emini Ali Rıza Efendi, Enver Paşa’nın bu talebi üzerine şöyle ifade buyurmuş; “Efendim, Bediüzzaman Fransızca bilmiyor. Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’ye âza olmak için Fransızca bilmek şarttır.” Bediüzzaman da hemen çalışmalarına başlayarak tam 15 günde Fransızca’yı öğrenmişti. Ve ben, Üstadın İstanbul’da Fransızca nutuk verdiğini görmüştüm. Daha sonra Üstad, Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’ye âza olarak alınmıştı.”

Hasan Hüsnü Erdem Hoca, konuşmasının devamında “Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’ye âza olmak her ilim adamına nasip olmazdı. Bu kuruma girenler alanında seçkin âlim şahıslardı. Süleymaniye Medresesi İlm-i Kelam Müderrisi Dersiâm Arapkirli Hüseyin Avni Efendi, Süleymaniye Medresesi Tefsir Müderrisi Dersiâm Bergamalı Cevdet Hoca, Süleymaniye Medresesi İlm-i Nefs ve Ahlâk Müderrisi Dersiâm Şevketî Bey, Süleymaniye Medresesi İlm-i Mantık Müderrisi Dersiâm Muhammed Hamdi Bey, Halep Mebusu Şeyh Beşir Bey, Şam Ulemâsından Şeyh Bedreddin Efendi, Senedât-ı Hâkâniyye Şer’ Memuru Haydârizade İbrahim Bey, Amasya Müftüsü Mustafa Tevfik Hoca ve Ulemâdan Bediüzzaman Said Nursî gibi önemli ilim erbabları Dârü’l Hikmeti’l İslamiyye’nin ilk dönem âzalarıydılar. Sonraki dönemlerde Mehmet Akif, Mustafa Sabri, Ferid Kam ve başka âlim zâtlar da âzalığa getirilmişlerdi. Özellikle âzalar arasında Bediüzzaman’ın, memleketin Doğu Anadolu gibi ücra bir coğrafyasından olması, İstanbul’da büyük bir yankı uyandırmıştı” demişti.

Biz de, Üstadın, Fransızca’yı nasıl ve niçin öğrendiğini, Hasan Hüsnü Erdem Hoca’dan bu şekilde dinlemiş ve öğrenmiş oluyorduk. Ben ve Ahmet Gümüş Ağabey, Ankara’dan sonra Konya’ya gidip birkaç gün konaklamıştık. Oradan da Adana’ya gelmiştik. Gittiğimiz her yerde Hasan Hüsnü Erdem Hoca ile yaptığımız sohbetten büyük bir heyecanla bahsediyorduk. İstanbul’a döndüğümüzde de Zübeyir Ağabeye de bu görüşmemizi anlatmıştık. Zübeyir Ağabey bizleri dikkatle dinleyerek, görüşmenin detayları hakkında sorular soruyordu. Biz de cevaplamaya çalışıyorduk. Elbette uğradığımız şehirlerdeki konuştuğumuz ağabey ve kardeşlerimizin selamları ile oralardaki hizmetler hakkında da kendisine ayrıntılı açıklamalarda bulunmuştuk.

Ömer Örtlek